

COMMISSION DE LA DEFENSE
NATIONALE

du

MERCREDI 19 OCTOBRE 2022

Matin

COMMISSIE VOOR
LANDSVERDEDIGING

van

WOENSDAG 19 OKTOBER 2022

Voormiddag

De behandeling van de vragen vangt aan om 11.47 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Peter Buysrogge.

Le développement des questions commence à 11 h 47. La réunion est présidée par M. Peter Buysrogge.

De **voorzitter**: Vragen nrs. 55030607C, 55030611C, 55030619C en 55030620C van de heer Francken, nr. 55029924C van de heer Pillen, nr. 55030721C van de heer Creyelman en nr. 55030822C van mevrouw Ponthier worden uitgesteld.

01 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De opleiding Defensie en Veiligheid" (55030613C)

01 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "La formation Défense et Sécurité" (55030613C)

01.01 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mevrouw de minister, sinds 2021 kunnen jongeren in de derde graad van het technisch onderwijs de afstudeerrichting Defensie en Veiligheid kiezen als brug naar de veiligheidsberoepen in ons land, die op die manier smeken om gemotiveerde rekruten. In 2021 ging de opleiding in 16 Vlaamse scholen van start, bij het begin van het schooljaar 2022-2023 – nu dus – kwamen daar ook de scholen van de Franse Gemeenschap en de Brusselse scholen bij.

Aan hoeveel scholen wordt de opleiding in 2022-2023 aangeboden? Over hoeveel leerlingen spreken we dan?

Hoe evalueren de scholen, na een eerste schooljaar, zelf de samenwerking met Defensie? Is er marge voor verbetering of bijsturing?

Hoeveel manuren werden er door Defensie uitgetrokken en hoeveel evenementen werden er opgezet om de opleiding te ondersteunen?

Ten slotte, volgend jaar zullen de eerste leerlingen uitstromen richting de veiligheidsberoepen. Hoe groot schat Defensie de impact op de rekrutering in? Heeft een onderzoek of bevraging al uitgewezen hoeveel kandidaten dit zou kunnen opleveren?

01.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Voor het schooljaar 2022-2023 wordt de opleiding aangeboden aan 1.581 leerlingen in 29 scholen: aan 1.035 leerlingen in 16 scholen van het Vlaams onderwijs en aan 546 leerlingen in 13 scholen, wat de *Fédération Wallonie-Bruxelles* betreft.

Volgens een enquête van begin 2022 bij de scholen in Vlaanderen, zijn die tevreden over de samenwerking met Defensie. Dat is vooral te danken aan het feit dat Defensie een uniek aanspreekpunt per school heeft aangeduid dat zich bezighoudt met de organisatie van het onderdeel rond defensie binnen de opleiding.

De scholen hebben gevraagd om het aantal praktische lessen buiten de voorziene kamperiodes te verhogen. Defensie heeft hiermee rekening gehouden en het programma voor het schooljaar 2022-2023 in die zin aangepast. Het totale aantal prestaties voor het schooljaar 2021-2022 bedraagt 1.435 dagen; deze worden opgesplitst in 973 dagen voor de uitvoering van de coördinatie en de lessen binnen de scholen, de kampen en de bezoeken, en 462 dagen voor de voorbereiding van het personeel en de lessen.

Naast 34 lesperiodes in 27 klassen en 32 kampperiodes van 3 dagen, werden 14 bezoekdagen ter ondersteuning van de opleiding georganiseerd.

De leerlingen worden aan het begin van hun opleiding gevraagd naar hun voorkeur binnen de veiligheidsberoepen. Van de eerste lichting van september 2021 had 32 %, ofwel 178 leerlingen, verklaard enkel interesse te hebben voor Defensie. Dezelfde bevraging loopt bij de leerlingen die actueel in het zesde jaar in Vlaanderen zitten. Bij de leerlingen die in het vierde jaar in de *Fédération Wallonie-Bruxelles* zitten, is dezelfde trend merkbaar: 37 %, ofwel 202 leerlingen, is enkel in Defensie geïnteresseerd.

01.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw heel precieze antwoord en het cijfermateriaal.

U sprak over het vierde jaar bij de Franstaligen, maar ze kunnen toch pas vanaf het vijfde jaar instappen?

01.04 Ludivine Dedonder, ministre: En Fédération Wallonie-Bruxelles, c'est en quatrième, cinquième et sixième. En Flandre, c'est en cinquième et sixième. C'est en fonction de l'enseignement, ce n'est pas nous qui décidons.

01.05 Peter Buysrogge (N-VA): In de *Fédération Wallonie-Bruxelles* zitten er dus drie schooljaren in het aanbod. Dat was mij niet bekend. In Vlaanderen gaat het over twee schooljaren.

Dat percentage – 32 %, een derde ongeveer – is relatief laag, maar we kunnen het doen stijgen door ervoor te zorgen dat leerlingen zich nog meer aangesproken kunnen voelen, door gedurende het hele programma een voldoende aantrekkelijk aanbod aan te leveren vanuit Defensie. Mijn oproep naar Defensie is dus om te blijven investeren in die aantrekkelijke opleidingen.

Er zullen vanaf nu altijd maar leerjaren bij komen. Nu is er enkel een vierde leerjaar in het secundair onderwijs in Franstalig België. Volgend jaar komt er een vijfde bij en het jaar daarop een zesde. Dit jaar zijn er voor het eerst een vijfde en zesde leerjaar volledig actief in Vlaanderen. Het aantal leerlingen zal de komende jaren dus nog groeien, dus dat betekent dat Defensie daar nog meer capaciteit voor moet vrijmaken. Blijf daarop inzetten.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

02 Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "Het C-UAS bij Defensie" (55030614C)

02 Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "Le système de lutte antidrones (C-UAS) à la Défense" (55030614C)

02.01 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, Defensie lanceerde kennelijk een *request for information (RFI)* om ons leger binnen afzienbare tijd met een broodnodige antidrone- of SHORAD-verdediging uit te rusten. De RFI lijkt te zoeken naar een oplossing voor de dreiging van micro- en minidrones. Die moet semimobiel zijn en uitgerust zijn met een radar, radarfrequentiedetectiesysteem, een stoorzender en C2-software, met eventueel zelfs de mogelijkheid van een *hard kill option*. De reactie werd tegen 30 september 2022 verwacht.

België hinkt achterop op het gebied van counter-UAS of VSHORAD. De recente conflicten in Oekraïne en Nagorno-Karabach hebben duidelijk de gevolgen getoond van soldaten die niet voorbereid zijn op deze nieuwe dreiging. Wordt er gekeken naar een partnerschap met de gebruikelijke bondgenoten om onze capaciteiten snel te verhogen?

Zou het Benelux-partnerschap voor het verwerven en opereren van STUAS geen basis kunnen vormen voor de opbouw van deze capaciteit, aangezien onze noorderburen een counter-UAS-testcentrum hebben uitgebouwd?

Het is positief dat systemen van Chinese oorsprong al uitgesloten zouden zijn. Aan welke systemen die momenteel op de markt zijn denkt Defensie om op zeer korte termijn niet enkel militaire, maar ook civiele doelen te beschermen?

Deze eerste fase is vooral gericht op de bescherming tegen micro- en minidrones. Wordt er in ons partnerschap daarom naar andere veiligheidsdiensten van ons land gekeken voor oplossingen van gedeelde noden?

02.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer de voorzitter, de Belgische Defensie coördineert continu met partneraties en baseert zich op de uitwisseling van kennis, ervaring en de resultaten van NAVO-oefeningen in dit domein. De Belgische Defensie blijft trouwens permanent binnen de EU en de NAVO informatie delen en opportuniteiten tot samenwerking analyseren, en coördineert eveneens op structurele wijze met Nederland en Luxemburg.

De Belgische Defensie beoogt de verwerving van *military off-the-shelf*-materieel. De marktprospectie heeft uitgewezen dat er verschillende systemen door meerdere fabrikanten kunnen worden aangeboden. Door de verschillende tijdslijn voor de verwerving van de C-UAS-systemen was een meer doorgedreven internationale samenwerking niet opportuun.

Omwille van de lopende *request for information* kan Defensie hier momenteel geen verdere informatie over geven. Een procedure overheidsopdrachten om aan onze behoeften te voldoen, zal in 2023 worden opgestart. De bestaande partnerschappen met de federale politie en de Veiligheid van de Staat bieden fora waar mogelijke opportuniteiten, onder andere op basis van de resultaten van de RFI, worden besproken.

02.03 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mevrouw de minister, dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat u niet alles kunt zeggen, misschien moeten we daar in een vervolgstadium in de commissie voor Legeraankopen verder op ingaan. Ik denk dat niet hoeft te worden gewezen op het belang hiervan. We zien wat er zich allemaal afspeelt op het Europese toneel. De dreiging van drones is zeer actueel. Ik pleit ervoor dat ook ons land, zoals u zelf hebt geopperd, in samenspraak met andere partners op het grondgebied, snel over modern en deftig materieel kan beschikken.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

03 **Vraag van Peter Buysrogge aan Ludivine Dedonder (Defensie) over "De steun aan Sonaca voor het EU HYDEF-project" (55030617C)**

03 **Question de Peter Buysrogge à Ludivine Dedonder (Défense) sur "L'aide accordée à la Sonaca pour le projet EU HYDEF" (55030617C)**

03.01 **Peter Buysrogge** (N-VA): Mevrouw de minister, het lucht- en ruimtevaartbedrijf Sonaca in Charleroi neemt als enige in ons land deel aan de ontwikkeling van een Europees afweersysteem tegen hypersonische raketten, EU HYDEF, wat staat voor European Hypersonic Defence Interceptor.

Het EDF heeft daarvoor 110 miljoen euro op tafel gelegd om een coalitie van dertien bedrijven uit zeven Europese landen te financieren. Voor Sonaca zou er 7 miljoen euro zijn weggelegd, waarvan 6,3 miljoen euro van Europa en 700.000 euro van Defensie zelf uit het ontwikkelingsbudget van 1,8 miljard euro dat u met STAR lanceerde. Dat werd alleszins bekendgemaakt op 26 september, tijdens uw bezoek aan de vestiging in Charleroi.

Kunt u de Belgische participatie aan het programma duiden? Is het een investering louter ter ondersteuning van onze Defensie of heeft ons land interesse in een latere verdere bijdrage aan het HYDEF-programma?

Was de financiële bijdrage of het partnerschap met Defensie essentieel voor Sonaca om het contract in de wacht te kunnen slepen? Zo niet, waar ligt de directe meerwaarde voor Defensie om een investering te doen in deze speler of dit project?

Is er een verdere bijdrage of verplichting van Defensie ten aanzien van Sonaca voor dit project of ligt het begin- en eindpunt van deze samenwerking in de financiële bijdrage waar ik al naar verwees?

03.02 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer Buysrogge, op 20 juli 2022 heeft de Europese Commissie de resultaten van de eerste oproep van het Europees Defensiefonds bekendgemaakt. Bij de geselecteerde projecten zijn er 28 met Belgische deelnemers, waarvan 13 projecten in aanmerking komen voor

cofinanciering van de federale of regionale overheden. De exacte bedragen voor deze cofinanciering hangen af van de modaliteiten die bepaald zullen worden in de *grant agreement* die tussen de Europese Commissie en de verschillende consortia dient te worden gesloten en in de MOU die tussen de verschillende deelnemende landen zal worden gesloten.

EU HYDEF, waaraan Sonaca als enig Belgisch bedrijf deelneemt, is slechts een van de dertien projecten. Het project is voor Defensie interessant in het kader van de ontwikkeling van de Ballistic Missile Defence, zoals vermeld in het STAR-plan.

De geplande cofinanciering betreft het verschil tussen de kostprijs van het project en de financiering van de Europese Commissie, te verdelen over de verschillende landen die de MOU's zullen ondertekenen. De bijdrage wordt aan het project toegekend en aan de *consortium leader* overgemaakt, die alle nationale bijdragen over de verschillende leden van het consortium verdeelt op basis van hun bijdrage aan het project.

Er is geen financiële of contractuele relatie tussen Defensie en Sonaca in het kader van het project. De steun die Defensie in de toekomst wenst te geven aan dergelijke projecten kadert volledig in de doelstelling van de DIRS, die op 16 september 2022 door de regering werd goedgekeurd, meer bepaald de ontwikkeling en bestending van een Belgische technologische en industriële defensiebasis. Die genereert onder andere de nodige economische en maatschappelijke return in de vorm van kennis en militaire en civiele technologieën voor *dual use*. De verschillende initiatieven die in dat kader worden genomen, zullen aan de regering worden voorgelegd.

03.03 Peter Buysrogge (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

U hebt zelf aangegeven dat dit voor Defensie kan kaderen in uw programma rond *ballistic missiles*. Het is interessant om dat hier op die manier vandaag te kunnen vernemen. Het is goed dat de huidige regering daar werk van maakt. Ik hoop dat u wordt gesteund door alle partners in de regering.

Vorige week nog hebben wij met de commissie afgesproken om een hoorzitting of verschillende hoorzittingen te organiseren rond de samenhang tussen Defensie en de industrie, omdat dit ook een belangrijk luik is. Wanneer middelen door Defensie worden vrijgemaakt, moet in eerste instantie worden bekeken wat de militaire noden van Defensie zijn. Wij mogen anderzijds ook niet naïef zijn in de huidige wereld en moeten ervoor zorgen dat onze industrie in de mate van het mogelijke bij het eventueel aanleveren van performant materieel een graantje kan meepikken. Wij zullen daar met de commissie de komende maanden zeker nog verder werk maken en er mee over nadenken.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Mevrouw de minister, kan de heer De Vuyst nog één vraag stellen?

03.04 Minister **Ludivine Dedonder**: Mijnheer de voorzitter, (...) (*Zonder microfoon.*)

De **voorzitter**: Mijnheer De Vuyst, u merkt dat het niet aan mij ligt. De minister moet vertrekken. Ik zei eerder al dat de vergadering maar tot 12.00 uur zou duren.

Hiermee is de vergadering gesloten. Ik wil de heer De Vuyst expliciet bedanken voor zijn aanwezigheid tot het einde.

03.05 **Steven De Vuyst** (PVDA-PTB): Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

*La réunion publique de commission est levée à 12 h 04.
De openbare commissievergadering wordt gesloten om 12.04 uur.*